

Nunatta pissarititaanik inuussutissanik nunatta avataanit eqqussunneqartunik akimikkut unammillersinnaasunik qanoq ililluta nerinerulernissarput angussinnaavarput. Nunanik allaniit inuussutissat eqqussorneqartut CO2-mik mingutsitsinermut akileraarusersorneratigut nunatta iluani inuussutissanik siammaaneq akikinnerulersissinnaavarput, aqqutissat allat orniginartut suusinnaappat.

(Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen)

Akissuteqaat

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, nunatta pissarititaanik inuussutissanik nunatta avataanit eqqussunneqartunik akimikkut unammillersinnaasunik qanoq ililluta nerinerulersinnaanerput pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiamik saqqummiussaqaarsimavoq. Inuussutissat eqqussorneqartut CO2-mik mingutsitsinermut akileraarusersornerisigut, nunatsinni nioqqutissiarineqartut assartuinermut aningaasaliiffigineqarsinnaaneri siunnersuuteqartumik tikkuarneqarpoq.

CO2-mik mingutsitsinerup killilersimaarneqarnissaa anguniarlugu pissuserisanik allannguiniarluni siunertaqarluni, CO2-mik mingutsitsinermut akileraarusersuineq atorneqartarpoq. Silaannaap pissusaata tungaanit isigalugu erseqqissarneqassaaq, inuussutissat avataanit eqqussorneqartut CO2-mik mingutsitsinerannik akileraarusersuinerup, CO2-mik mingutsitsinerup millisinneqarsinnaanera tamatumuunalu silaannaap pissusaanut sunniuteqarsinnaanera uppersarsassagaanni misissueqqaartoqartariaqarmat.

Inuussutissanik avataaneersunik CO2-mik mingutsitsinermik akileraarusersorneqarneri, WTO-mi nioqqutissat nunamit namminermit pisut avataaneersullu, ilaatigut akileraarusersuinnikkut assigiimmik pineqarnissaat pillugit maleruaqqusanik unioqqutitsinerunissaa annertuumik ilimanaateqarpoq. Inuussutissat avataaneersut CO2-mik mingutsitsinerannik akileraarusersuinerup eqqunneqannginnerani aalajangersaanissaq pisariaqarpoq, suna qaqugukkut inuussutissaanersoq akileraarusersugassaanersorlu. Eqqortumik akileraarutininik nalunaaruteqarsinnaaneq anguniarlugu, avataaniit pisiortorfiit Kalaallillu Nunaanni eqqussuisut, siuliani pineqartumi aalajangersakkat ilinniaqqaartariaqassavaat. Qaavatigut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik nakkutilliisinaanissaminut piareersarneqassalluni. Tamaattumik taamannak aaqqissuussineq allaffissornikkut oqimaangaatsiassaaq. Inuussutissanik avataaniit eqqussukkanik CO2-mik mingutsitsinerannik akileraarusersuineq, nunatsinni tunisassiarineqartut CO2-mik mingutsitsinerannik akileraarusersorneqartariaqarsinnaanerannik aamma kinguneqarsinnaavoq.

Inuussutissat avataaniit eqqussukkat nalinginnaasumik CO2-mik mingutsitsinerannik akileraarusersorneqarnerat, nioqqutissanut Kalaallit Nunaanni tunisassianik illuatungeqanngitsunut eqquinerlussinnaavoq. Tunngaviummik nioqqutissiat soorlu, immuk, qajuusat, qapuit, sioraasat, kaffi, naatitat, naalungiarsuit nerisassat allallu, akitsussapput

nunatsinnilu isertitatigut eqimattat tamaasa eqqussallugit, inuuniarnermut aningaasartuutit qaffannerisigut. Nioqqtissiat nunami namminermit tunisassiat akii, nioqqtissiat eqqussukkat assingi eqqarsaatigalugit aalajangersarneqartartillugit, neqit avataanit eqqussorneqartut akii qaffassappata, neqit nunami maani tunisassiarineqartut akiinut sunniuteqassaaq.

Naatitat ataasiakkaat savallu neqaa, nunatsinni tunisassiatut avataaniillu eqqussukkatut ullumikkut siumugassaapput. Tamatuma qaavatigut nersussuup neqaa annikitsumik nunatsinni tunisassiarineqartarluni. Taamaattorli nunatsinni tuttup umimmaallu neqaa aalisakkallu, neqinik aalisakkanillu tunisassianut avataaniit eqqussukkanut toqqaannangikkaluamik unammillersinnaasutut pigalutigit. Inuussutissiat eqqussukkat nalingannik unammillersinnaassuseq anguneqassappat, annertussutsikkut pitsaassutsikkullu soorunami nioqqtissanut eqqussukkanut soorlu siammarterisut atuisullu piimasaattut nallersuussinnaasariaqarput.

Najukkamit inuussutissanik tunisassiorneq pitsanngorsaanerlu periarfissaavoq ullumikkut tamakkiisumik inuussutissarsiteqartunik atorluarneqanngitsoq. Nunaateqarnermiit inuussutissanik tunisassiat amerlanerit, nioqqtit avataaniit eqqussukkat amerlassutsikkut unammillersinnaanngilaat. Taamaattorli imaaniit nunamiillu pisuussutinik uumassusilinnit inuussutissanik tunisassiat, unammillersinnaalluarput akileraarusersuinertaqanngitsumik, inuussutissalerinermi maleruaqqusat atuuttut "Kangerlummiit/qaqqamiit nerrivimmu"-mik taaneqartut malinneqarnerisigut. Taakkunani inuussutissanik pilersuisut, tunitsiviit, suliarinneqqiffiit tuniniaasullu inuussutissalerisinnaanermik akuersissummik pissarsisinnaanerat pineqarluni. Tamatuma qularnaarsinnaavaa inuussutissanik tunisassiat niuernermit uiguleriit amerlavallaat, nalinginnaasumik nioqqtissanik akitsorsaataasinnaasartut aqqusaanngikkaluarlugit atuisunut apuunneqarsinnaaneri. Sulili eqqaamassavarput inuussutissat suliffissuaqarnikkut tunisassiaanngitsut, illuatungiminnit suliffissuaqarnikkut tunisassiaasunit akisunerusarmata.

Tunisassiat atuisumut aqquaat, logistikkigit pilersuinermit niuernermit uiguleriit amerlassusaat, naalisinneqarsinnaavoq pilersuisut amerlanerit, tassa aalisartut, piniartut nunaatilillu inuussutissalerisinnaanermut akuersissummik pissarsinerisigut, inuussutissalerisinnaanermut pikkorissarnerit Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfimmit periarfissiuukkusunneqartut aqutigalugit, aalisartut piniartullu peqatigiiffii INULI-lu suleqatigalugit.

Naalackersuisut isumaqarput inuussutissanik nunami namminermit tunisassiarineqartunik assartuinermit unammilligassat, assartuussiveqatigiinnit isumagineqartariaqartut, pilersuisut tunisassiorullu qanimut suleqatigalugit. Aalisakkanik tunisassiorfiup assartuussiveqatigiiffiullu akornanni, assartuussinissamik tapiissusiinertaqanngitsumik isumaqatigiissuteqartoqartoq, Naalackersuisut ilisimavaat.

Taamatut oqaaseqarlunga suliaasaq ingerlateqqippara, angusaqarfiusumillu Inatsisartuni oqallinnissaq kissaatigalugu.